Mariestads kommun

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Tolsgårdens förskola

Läsår 2026/2027

Antagen 2026-10-15
Mariestad

Typ av styrdokument:	Plan
Beslutsinstans:	Rektor Jenny Forsell
Datum för antagande:	2026
Diarienummer:	
Dokumentet gäller för:	Tolsgårdens förskola
Giltighetstid:	Läsåret 2026/2027
Tidpunkt för aktualisering:	2026
Dokumentansvarig:	Rektor

Strategi

Översiktligt dokument som beskriver vägval och långsiktiga mål samt utgör grund för prioritering.

Program

Mellanform av strategi och plan. Uttrycker värdegrund och beskriver önskvärd utveckling samt vilka metoder som ska användas.

- Plan

Är en instruktion som ger direktiv och beskriver konkreta mål och åtgärder.

Policy

Är kortfattad och uttrycker värdegrundsbaserat förhållningssätt och principer för vägledning.

Riktlinje

Säkerställer ett riktigt agerande och en god kvalitet vid handläggning och utförande genom att ge konkret stöd och ange ramar för handlingsutrymme.

Regel

Anger absoluta normer för medarbetarnas och verksamheternas agerande. Är tydliga och tillåter inte tolkningsutrymme

Rutin eller tillämpningsanvisning

Detaljerad instruktion för hur en viss fråga ska hanteras. Innehåller handfasta råd och praktiska rekommendationer. Behandlar hur-frågor.

Innehållsförteckning

1. Inledning....4
1.1. Syfte....5
1.2. Ansvar....5
2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående årsplan....5
2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår....5
2.2. Kränkningsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier....6
2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkningsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier....6
3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår....8
3.1 Metod/kartläggning....8
3.2 Kränkande behandling....9
3.3 Sexuella trakasserier....10
3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier....10
3.5 Planerade åtgärder för läsåret....12
4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)....14
4.1 Barns/elevers delaktighet....14
4.2 Medarbetares delaktighet....14
4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet....14
5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling....15
5.1 Rutin vid konflikt mellan barn....15
5.2 Rutin när barn kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn....16
5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn....17
5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling....18
5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn....18
5.6 När verksamheten diskriminerar barn....18
6. Referenser....19
7. Bilagor....20
7.1 Definitioner....20
7.2 Lagstiftning och styrdokument....22
7.3 Anmälningsskyldighet....23

1. Inledning

Som stöd för arbetet mot diskriminering, kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska varje förskola/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med planen inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan och skolan.

I planen ska det finnas aktiva åtgärder för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare års arbete. Där ska det finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn/elever, vårdnadshavare och medarbetare medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Arbetet med de aktiva åtgärderna ska skriftligen dokumenteras. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

1. Undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten
2. Analysera orsaker till upptäckta risker och hinder
3. Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas
4. Följa upp och utvärdera arbetet enligt 1–3

Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärderna ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt.

1.1. Syfte

Tolsgårdens plan grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Enligt dessa lagar ska skolan arbeta främjande och förebyggande för barns/elevers lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns/elevers trygghet, studiero samt deras rättigheter.

1.2. Ansvar

Rektor ansvarar för framtagandet av planen på enheten.

2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående årsplan.

2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår

Föregående läsårs åtgärder på Tolsgårdens förskola	**Åtgärd uppfylld** **Ja/Nej**
Vi pedagoger uppmuntrar och skapar förutsättningar för barnen att utveckla en tilltro till sin egen förmåga och en positiv samvaro i gruppen.	Ja
Pedagogerna är delaktiga i barnens lek, där man utgår från barnens behov och intressen, vilket skapar förutsättningar för trygghet och utveckling.	Ja
Vi arbetar utifrån ett tillgängligt arbetssätt där barnens olika erfarenheter och kunskaper ses som en tillgång i barngruppen.	Ja
Skapa lärmiljöer som bidrar till att barnen får förutsättningar till utveckling och lärande	Ja
Skapa förutsättningar för att barnen ska få möta och utveckla kunskap för de olika diskrimineringsgrunderna	Ja
Vi organiserar lärmiljö och utbildning, samt finns nära i barnens lek, för att förhindra att kränkningar ska ske och upprepas.	Ja

2.2. Kränkningsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier

Inga kränkningsärenden har under läsåret 2025/2026 rapporterats.

2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkningsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier

Vi anser att vi uppnått målet, då vi arbetat aktivt med att stärka barnens lärandeidentitet då vi sett att barnen har en tilltro till sin egen förmåga. Detta genom att t.ex. komma med problemlösningar men också genom att erbjuda och ta emot sin hjälp, både till sina kompisar och i andra sammanhang. Vi har också genom spontan och planerad undervisning, aktivt arbetat för att stärka gruppkänslan och hur vi tillsammans skapat förutsättningar för att bli demokratiska medborgare. Det finns fortfarande trots förebyggande åtgärder, en oro i gruppen i det sociala samspelet och gruppens konstellation.

Analys främjande åtgärder

Vi har sett att barnen tagit mer egna initiativ och litat på sin förmåga till att vara delaktiga i sin progression. Vi har också sett en progression utifrån deras lärandeidentitet kopplat till barnens språk- och skrivutveckling.

Vi har från starten på läsåret under introduktionen, på båda avdelningarna, lagt mycket tid på att ha varit tillsammans och funnits nära barnen för att skapa en trygg atmosfär och en tillhörighet i gruppen. Detta då vi på Tussilago introducerat många nya barn och på Blåsippan en ny gruppkonstellation med nya och ”nygamla” barn, där vårt mål varit att barnen ska trivas och hitta sina nya roller i gruppen. Vi pedagoger har uppmuntrat och skapat förutsättningar för barnen att utveckla en tilltro till sin egen förmåga och en positiv samvaro i gruppen. Detta genom att vi bekräftat, stärkt och påvisat barnens positiva handlingar, då vi satt ord på barnens egna progression och synliggjort deras lärande. Vi har utifrån ett tillgängligt arbetssätt, sett barnens olika erfarenheter och kunskaper som en tillgång, där vi uppmuntrat barnen att hjälpa varandra och delge sina kunskaper och erfarenheter till varandra. Detta har vi sett i barnens egeninitierade lek, då barnen hjälpt och delgett varandra erfarenheter och lärande spontant i olika situationer. Vi pedagoger har funnits nära, stöttat och genom att vara goda förebilder, hjälpt dem att skapa en god atmosfär. Vi har sett att barnens goda samarbete, i olika situationer har fortlöpt, vilket gjort att vi fortsatt att ständigt uppmuntra barnens delaktighet och inflytande. Då många barn agerat utifrån sina känslor vilket många gånger skapat konflikter barnen emellan, har vi sett vikten av att sätta ord på deras känslor och att visa dem. Detta har vi sett skapat förståelse för att deras handlande kan påverka andra. Genom detta har vi sett en framgångsfaktor då de vågat och velat visa sina känslor, vilket vi tror beror på att de känt en trygghet med oss pedagoger.

Vi pedagoger har med vårt förhållningssätt förmedlat, att olikheter är något som berikar, alla behövs och är lika mycket värda. Vi har sett att det varit en framgång att synliggöra barnens olika förmågor och tilltro till sin egen förmåga, då vi sett att barnen uppskattat våra positiva ord genom kroppsspråk och positiva handlingar mot varandra. Värdeordet ”Tillsammans” har genomsyrat utbildningen, att man ska vara mån om varandra och bemöta varandra på ett respektfullt sätt, vilket vi jobbat med genom olika gruppstärkande aktiviteter. Vi har under terminen upplevt att detta inte alltid varit ett levande arbetssätt bland barnen, vilket vi då lyft genom samtal och aktiviteter.

Vår största framgångsfaktor i huset har varit att vi pedagoger funnits nära barnen i deras lek, samtalat och hjälpt dem i deras utforskande och samspel. Vi har uppmuntrat och gett barnen tid att komma med idéer och tankar i deras aktiviteter. På Tussilago har vikten av att varit observanta och lyhörda betydelsefullt, då flera barn inte har ett utvecklat verbalt språk. Detta har gjort att vi lättare har kunnat se vad barnen uttryckt och agerat kring, samt hjälpt barnen att sätta ord på sina tankar och idéer. Vi har upplevt att vårt arbetssätt bidragit till att barnen känt sig sedda och bekräftade, då vi pedagoger visat intresse för vad de upptäckt och utforskat. Vi tror att vårt förhållningssätt, har gjort att de fått känna att de fått vara med och bestämma över sin vardag i utbildningen. Detta har också bidragit till att vi skapat förutsättningar för att de ska kunna utveckla sin lärandeidentitet. Vi har sett att barnen har en tilltro till sin egen förmåga, då de är trygga i sig själva genom att de vågat uttrycka sina tankar och idéer inför oss pedagoger och kompisar.

Vi pedagoger har observerat vilka strategier barnen använt sig utav för att utveckla kreativitet och problemlösning, lärandestrategier och tilltro till sin egen förmåga. Vi har genom matriserna inom läs- och skrivutveckling samt lärandeidentitet som stöd (Pihlgren, 2012, rev. 2022), kunnat se barnens progression på ett tydligare sätt, samt hur vi kunnat utmana och stötta dem. Vi har också kunnat se hur vi pedagoger planerat vår undervisning och erbjudit aktiviteter på många olika sätt för att skapa möjligheter till utveckling och lärande, utifrån varje barns behov och förutsättningar.

Analys förebyggande åtgärder

I det förebyggande arbetet var vi pedagoger delaktiga i barnens lek, där vi utgick ifrån barnens behov och intressen för att skapa möjlighet till utveckling och lärande och att kunna se alla barn. I utformandet av våra miljöer utgick vi ifrån våra styrdokument och enhetens mål men också ifrån barnens intresse och behov för att skapa nyfikenhet att utforska och upptäcka. Vi har skapade en struktur och organiserade oss i våra lärmiljöer utifrån barngruppens storlek och behov, genom att t.ex. dela barngruppen på förmiddagarna för att skapa mindre sammanhang. Detta skapade ett lugn i grupperna, där barnen fick upptäcka och utforska i sin takt, men också skapade möjlighet att hålla leken över tid. På Tussilago upplevde vi att i de mindre sammanhangen möjliggjorde att alla barnen fick komma till tals då konkurrensen inte var lika stor, p.g.a. att några barn tog över då de var starka i sin identitet, men också hade det verbala språket. Vi såg vikten av att dela grupperna då en del barn triggades av varandra, där vi fick lägga stor vikt vid vilka konstellationer vi delade upp dem i. Detta gjorde att deras behov tillgodosågs då alla barn inte tar lika stor plats. Vi såg att vårt förhållnings- och arbetssätt, där vi skapade förutsättningar för trygghet och utveckling i barnens utbildning var en framgångsfaktor då vi upplevde att alla barn var trygga i gruppen och vågade och ville delta i aktiviteter och lekar. Detta kunde vi se genom att t.ex. barnen uttryckte sina nya kunskaper och delgav sina

erfarenheter, men också att vi såg att barnen kom mer till ro i mindre sammanhang i deras lek.

På Blåsippan var vår ambition till en början att skapa reflektionstillfällen i mindre och åldershomogena grupper. Organisatoriska utmaningar kopplade till rutinsituationer gjorde dock att det var svårt att genomföra detta fullt ut. Trots detta fungerade reflektionstillfällena i helgrupp väl, genom att vi var två pedagoger. Medan en pedagog ansvarade för undervisningen kunde den andra dokumentera, lyssna in och uppmärksamma samtliga barn. Att vara fler pedagoger under reflektionstillfällena skapade även ett lugn och trygghet i gruppen. Fördjupningar i helgrupp skapade dessutom möjligheter för barnen att dela med sig av sina kunskaper och inspirera varandra. Vi upplevde att alla barn fick möjlighet att komma till tals och att de äldre barnens reflektioner ofta fungerade som stöd och inspiration för de yngre i deras lärande.

För att utmana och skapa förutsättningar till utveckling och lärande, uppmuntrade vi pedagoger barnen att ta hjälp av varandras olika kunskaper och erfarenheter i våra lärmiljöer. Vi utvecklade och förändrade våra lärmiljöer utifrån barnens intresse, där vi ville att våra lärmiljöer skulle inspirera till ett positivt utforskande där alla barns olika förmågor togs tillvara. Precis som året innan ändrade och förnyade vi på avdelningarna inte miljöerna i samma utsträckning som under tidigare år. På Blåsippan berodde detta på att intresset för miljöerna och materialen fanns, men att det samtidigt hände mycket i utvecklingen av leken genom att bara byta rum. På Tussilago berodde detta på att vi introducerade många barn under läsåret, där vi upplevde att igenkänning skapade trygghet och att barnen trivdes och visade intresse för våra lärmiljöer. Det hände mycket i utvecklingen av leken bara genom att till exempel lägga till eller byta ut material.

Vi pedagoger förmedlad med vårt förhållningssätt, att olikheter var något som berikade, att alla behövdes och var lika mycket värda. Vi såg att det var en framgång att synliggöra barnens olika förmågor och tilltro till den egna förmågan, då vi såg att barnen uppskattade våra positiva ord genom kroppsspråk och positiva handlingar mot varandra. Värdeordet tillsammans genomsyrade utbildningen, att man skulle vara mån om varandra och bemöta varandra på ett respektfullt sätt, vilket vi arbetade med genom olika gruppstärkande aktiviteter.

Genom att läsa böcker från Polyglutt och analoga böcker, skapade vi tillfällen att lyfta och delge kunskap om diskrimineringsgrunderna, där samtal kring ämnet kom upp på ett naturligt sätt. När ämnet lyftes av barnen i spontan och planerad undervisning, samtalade vi kring det.

3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår

3.1 Metod/kartläggning

Alla pedagoger på Tolsgården har gemensamt diskuterat de risker och hinder som vi kan se i vår utbildning. Dessa diskussioner gjordes utifrån vår analys i vårt systematiska kvalitetsarbete 25/26 under rubriken Normer och värden.

3.2 Kränkande behandling

Risker och hinder för kränkande behandling	Analys av de orsaker till de risker och hinder för kränkande behandling som upptäcks
Kränkande behandling Det finns alltid en risk för kränkande behandling om vi inte är tillräckligt med personal, inte är nära barnen i deras lek samt är tillräckligt uppmärksamma. Detta gäller i alla situationer och miljöer på förskolan.	För att motverka kränkande behandling är vi pedagoger närvarande och lyhörda i barngrupperna. För att möjliggöra detta krävs en god personaltäthet, ett medvetet förhållningssätt hos oss pedagoger. Vi fortsätter att reflektera över och utveckla vårt förhållningssätt för att skapa goda förutsättningar för trygga och positiva relationer, där alla barn känner sig inkluderade och värdefulla. Barnens tidigare erfarenheter påverkar hur de skapar och utvecklar relationer med andra. Pedagogernas bemötande har därför stor betydelse, och det är viktigt att varje barn möts med respekt, lyhördhet och förståelse. Vi pedagoger arbetar för att lyfta barnens olika förmågor och styrkor för att ge barnen strategier att se olikheter som en tillgång och styrka. Detta skapar förutsättningar för barnen att kunna visa empati och förståelse för andra barn i olika situationer. Vi pedagoger arbetar ständigt främjande hur vi bemöter varandra för att skapa ett positivt och inkluderande klimat i utbildningen. Som pedagoger är vi viktiga förebilder och har ett ansvar att visa hur man bygger respektfulla och trygga relationer. För att skapa goda förutsättningar för samspel och relationsskapande delar vi vid behov barngruppen i mindre grupper. Vi arbetar också aktivt med att utforma lärmiljöer och mötesplatser som främjar lugn, trygghet och delaktighet. I dessa sammanhang ges barnen större möjlighet till god kommunikation, samspel och meningsfulla möten, både mellan barn och mellan barn och pedagoger.

3.3 Sexuella trakasserier

Risker och hinder för sexuella trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks
Sexuella trakasserier En risk kan vara att barnen kommenterar varandras kön vid toalettbesök, blöjbyten eller andra tillfällen. Därför ser vi det som yttersta vikt att vi pedagoger finns nära även vid dessa rutinsituationer. Det kan också vara en risk att barnen tar på varandras kroppar på ett sätt som inte är okej, vid till exempel rollekar som doktor eller när barn upplevs som extra nyfikna på kroppen.	Vi pedagoger finnas nära barnen i rutinsituationer kring toalettbesök och blöjbyten så att alla barn kan känna sig trygga. Vi arbetar för att medvetengöra barnens rätt till sin egen kropp och visa varandra respekt. Vi pedagoger måste ha en överblick över lokalerna och var barnen befinner sig då det finns risk för att barnen kan ”stänga in sig” till exempel på toaletten eller vid olika rollekar. Vi pedagoger pratar direkt med barnen vid eventuella kommentarer.

3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier

Risker och hinder för diskriminering och trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks
Kön Vi anser att det kan finnas en risk kring vårt bemötande med barnen i deras lek eller tankar och funderingar kring kön. Kan det finnas situationer där våra personliga åsikter speglas i vår yrkesroll? Detta kräver en ständig diskussion hos oss pedagoger emellan. En annan risk vi har identifierat är om vi pedagoger erbjuder könsstereotypa miljöer som inte i tillräckligt hög grad tilltalar alla oavsett kön.	Vi på förskolan Tolsgården arbetar aktivt med att motverka diskriminering p.g.a. kön. Detta gör vi genom att vi ser flickor och pojkar som jämlika. Alla barn oavsett kön får lika mycket inflytande och plats i gruppen. Det är också av vikt att vi pedagoger inte köns bestämmer material, miljö med mera utan skapar förutsättningar för barnen att utforska, upptäcka och skapa nyfikenhet i utbildningen.

Könsöverskridande identitet eller uttryck. Vi anser att det kan finnas en risk kring vårt bemötande med barnen i deras lek eller tankar och funderingar kring könsstereotypiska roller. Kan det finnas situationer där våra personliga åsikter speglas i vår yrkesroll? Detta kräver en ständig diskussion oss pedagoger emellan. Vi upplever att en risk kan vara om vi pedagoger inte är fullt medvetna kring val av till exempel litteratur för barn.	I arbetet med att motverka diskriminering p.g.a. könsöverskridande identitet eller uttryck finns vi pedagoger med och stöttar och bekräftar individen kring dess val, frågor och tankar kring sina eller andras könsöverskridande identitet. Vi pedagoger arbetar för att skapa en samsyn kring ämnet för att på bästa sätt kunna bemöta och bekräfta individen. Detta sker till exempel via diskussioner vid APT samt vid andra mötes forum men även vid inläsning av litteratur och forskning.
Etnisk tillhörighet På förskolan Tolsgården kan det vara en risk att vi till största delen saknar andra etniciteter. Det kräver att vi som pedagoger har en större medvetenhet och arbetar aktivt med att synliggöra olika etniciteter i utbildningen.	Vi på Tolsgårdens förskola ser trygghet, respekt och olikheter som viktiga komponenter för att alla ska känna sig välkomna till oss. På Tolsgården finns få barn och inga pedagoger med annan etnicitet, och vi pedagoger lyfter etniskt ursprung både spontant när vi stöter på det och när barnen efterfrågar det men också medvetet, till exempel genom litteratur och lekmaterial.
Religion eller annan trosuppfattning Vi upplever att en risk kan vara att barnen på vår förskola inte möter olika religioner eller individer med annan trosuppfattning. En annan risk vi ser är att vi pedagoger inte får erfarenhet eller ökad medvetenhet kring ämnet just p.g.a. vi inte möter det i utbildningen. Det kräver att vi aktivt söker den kunskapen vi känner att vi behöver.	Vi på Tolsgårdens förskola ser trygghet, respekt och olikheter som viktiga komponenter för att alla ska känna sig välkomna till oss. Vi pedagoger berikar medvetenheten kring detta genom att erbjuda barnlitteratur som speglar olika sätt att leva. Vår dagliga kontakt med vårdnadshavarna präglas av öppenhet och lyhördhet. Att samtala med barnen om religion och annan trosuppfattning när barnen själva lyfter ämnet, ser vi som viktigt för att medvetandegöra barnen för våra olika sätt att leva. Detta är några av våra verktyg som vi anser viktiga för att motverka diskriminering i vår utbildning.
Funktionsnedsättning En risk är att vi inte uppmärksammar kränkningar kring funktionsvariationer om vi pedagoger inte är närvarande, att vi inte ser, hör eller förstår de situationer som uppstår. En risk kan också vara att information om händelser eller barns olikheter och behov inte når fram till alla pedagoger.	Enligt förskolans värdegrund ska ingen diskrimineras p.g.a. funktionsnedsättning och därför är det viktigt att vi pedagoger arbetar för alla människors lika värde. Vi pedagoger tar till oss aktuell forskning samt inläsning av litteratur samt att vi läser litteratur för barnen som berör ämnet. Genom ny och fördjupad kunskap från utbildningen ”Bredda basen” har vi pedagoger fler verktyg att bemöta barn/barnen med NPF. att få mer kunskap inom NPF. Vi som

En risk är också fördomar och förutfattade meningar som finns med hos både pedagoger och barn.	pedagoger är viktiga som förebilder för barnen då vuxnas förhållningssätt påverkar barns förståelse och respekt för andra individer. Vi anpassar vårt förhållningsätt och den pedagogiska miljön med hänsyn till barnens förutsättningar och behov, ibland med hjälp av kommunens specialpedagog.
Sexuell läggning Vi upplever att en risk kan vara att barnen på vår förskola inte möter samkönade par/relationer i större utsträckning, utan vi pedagoger måste finna andra sätt att beröra ämnet.	Förskolans värdegrund ska prägla utbildningen och omfatta alla barn och vuxna som ingår i vår utbildning oavsett sexuell läggning. På Tolsgårdens förskola ska vi visa varandra hänsyn. Jämställhet ska råda och egna och andras rättigheter ska lyftas fram och synliggöras i utbildningen. Detta gör vi genom samtal med barnen samt att erbjuda olika typer av barnlitteratur.
Ålder Vi anser att vi har ett medvetet arbetssätt och förhållningssätt kring att vi använder begreppet yngre och äldre i stället för stora och små. Vi arbetar för en öppenhet mellan avdelningarna när tillfälle ges. Detta för att skapa möten mellan alla barn på Tolsgården oavsett ålder.	Förskolans värdegrund ska prägla utbildningen oavsett ålder. Det är av stor vikt att vi som pedagoger är medvetna kring hur vi uttrycker oss kring ålder och att vi ser till individens enskilda behov. De pedagogiska miljöerna utformas utifrån tanken att skapa mötesplatser för upplevelser och undersökning, oavsett ålder. Detta skapar även förutsättningar för att främja hållbara relationer. Samarbetet sker delvis genom öppning/stängning, vila, planeringar och vid måltiderna.

3.5 Planerade åtgärder för läsåret

Åtgärderna är överförda och tidsplanerade i enhetens kvalitetsverktyg för att fortlöpande genomföras. För definition av begreppen främjande och förebyggande, se bilaga 1.

Planerade främjande åtgärder på Tolsgårdens förskola	**När påbörjas/genomförs åtgärden?**	**Hur?**	**Ansvarig**
Vi pedagoger uppmuntrar och skapar förutsättningar för barnen att utveckla en tilltro till sin egen förmåga och en positiv samvaro i gruppen.	Läsåret 26/27	Genom att lyfta och synliggöra barnens lärande stärker vi deras tilltro till den egna förmågan och ökar deras medvetenhet om vad de lärt sig och utvecklat. Vi uppmuntrar barnens positiva handlingar i samspelet med andra barn, till exempel i leksituationer och i hallen där barnen tar hjälp av varandra. Vi finns nära, stöttar och bemöter barnen på ett positivt sätt för att skapa en god atmosfär.	Alla pedagoger
Planerade förebyggande åtgärder på Tolsgårdens förskola	**När påbörjas/genomförs åtgärden?**	**Hur?**	**Ansvarig**

Pedagogerna är delaktiga i barnens lek, där man utgår från barnens behov och intressen, vilket skapar förutsättningar för trygghet och utveckling.	Läsåret 26/27	Vi skapar struktur och organiserar oss i våra lärmiljöer (rummen) utifrån befintlig barngrupp och behov.	Alla pedagoger

4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)

4.1 Barns/elevers delaktighet

Under framtagandet av planen tar vi med de tankar barnen haft kring värdegrundsfrågor och vilket förhållningssätt vi har till varandra. I det dagliga samtalet med barnen förankrar vi tankarna som står i planen.

Genom att intervjua, samtala och vara närvarande och härvarande i barnens lek vill vi pedagoger få reda på om det förekommer kränkningar. Med de äldre barnen pratar vi om att det finns en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Både med de äldre och de yngre barnen arbetar vi med att medvetandegöra deras handlingar i samspel med andra. Detta sker i den dagliga utbildningen genom att t.ex. visa vid konflikter eller om de utsätter kompisen för något som inte är en okej handling, att kompisen blir ledsen. Det är dock även av stor vikt att vi uppmärksammar de positiva handlingarna som barnen gör gentemot varandra.

4.2 Medarbetares delaktighet

Pedagogerna på förskolan Tolsgården arbetar tillsammans fram planen mot diskriminering och kränkande behandling genom diskussioner på APT. På så vis blir alla pedagoger delaktiga, även kök och städpersonal tar del av planen mot diskriminering och kränkande behandling.

4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet

De resultat som framkommer i föräldraenkäten och utvecklingssamtal under våren rörande område Normer och värden, tas omhand av pedagogerna och analyseras. Resultatet blir en del av underlaget i framtagandet av planen.

Vårdnadshavarna informeras i ett digitalt informationsbrev under hösten om vår plan mot diskriminering och kränkande behandling och om möjligheten att framföra klagomål och synpunkter på utbildningen via en E-tjänst på Mariestads kommuns hemsida.

5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling

5.1 Rutin vid konflikt mellan barn

Upptäckt/information av/om konflikt

Steg	**Åtgärd**	**Ansvarig**
1.	Ingrip om behövligt.	All personal
2.	Meddela barnens pedagoger.	Den personal som ingripit eller eventuellt fått information om konflikt
3.	Samtal med berörda barn	Pedagog
4.	Bestäm tid för uppföljning (ca en vecka senare).	Pedagog
5.	Dokumentera händelsen	Pedagog
6.	Kontakta vårdnadshavare till berörda barn. Berätta om händelsen och hur förskolan hanterat det samt dokumentera samtalet.	Pedagog

5.2 Rutin när barn kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn

Upptäckt/information om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	**Åtgärd**	**Ansvarig**
1.	Anmäl kränkning/trakasserier/sexuella trakasserier till rektor via länk på Navet ”Anmäl kränkning barn och elev”	All personal
2.	Informerar berörda barns pedagoger.	All personal
3.	Informera berörda barns vårdnadshavare om att en anmälan gjorts och att förskolan kommer att utreda kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna	Pedagog
4.	Utredning påbörjas	Rektor
5.	Barnen hålls under uppsikt under utredningstiden.	Pedagog/arbetslag
6.	Samtal med berörda barn om kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna (utifrån mognad)	Pedagog
7.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredning är klar.	Rektor
8.	Samtal med berörda barn vårdnadshavare om utredningen och om åtgärder/insatser.	Rektor
9.	Uppföljning av åtgärder/insatser.	Rektor
10.	Om kränkning/trakasserierna/sexuella trakasserierna upphör avslutas ärendet.	Rektor
11.	Om kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna inte upphör intensifieras åtgärder/insatser och eventuell tas hjälp av andra professioner eller externa myndigheter.	Rektor

5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn

Upptäckt/information av/om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	**Åtgärd**	**Ansvarig**
1.	Barn/personal meddelar rektor eller annan personal att barn blir kränkt, diskriminerad, trakasserad eller sexuellt trakasserad.	All personal
2.	Informera berörd vårdnadshavare om kränkningen/diskrimineringen/trakasserierna /sexuella trakasserierna och dokumentera samtalet.	Rektor
3.	Utredning påbörjas	Rektor
4.	Samtal med berört barn (utifrån mognad) och personal om kränkningen/diskrimineringen/trakasserierna /sexuella trakasserierna	Rektor
5.	Fackliga företrädare och skyddsombud informeras.	Rektor
6.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredningen är klar.	Rektor
7.	Uppföljning av åtgärder/insatser	Rektor
8.	Om kränkning, diskriminering/trakasserierna/sexuella trakasserierna upphör avslutas ärendet.	Rektor
9.	Om kränkning, diskriminering/trakasserierna/sexuella trakasserierna inte upphör kontaktas respektive avdelningschef.	Rektor

5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling

Upptäckt/information av/om diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.

Scenario	**Åtgärd**
A. Elev utsätter annan elev för trakasserier/sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera pedagog
B. Personal utsätter barn för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera rektor
C. Verksamheten[1] utsätter barn för diskriminering.	Informera rektor
D. Rektor utsätter barn för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera avdelningschef för Förskola.

5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn

Informera avdelningschef för Förskola, Anna-Karin Ysèus.

5.6 När verksamheten[2] diskriminerar barn

Informera rektor Jenny Forsell och avdelningschef för förskola Anna-Karin Ysèus.

För information kan även elev och vårdnadshavare vända sig till Barn- och elevombudsmannen www.skolinpektionen.se/BEO vid åsikter om utbildningen.

[1,2] Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.
[2,2] Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

6. Referenser

- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i förskolan
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i skolan
- FN:s barnkonvention
- Skollagen (2010:800)
- Skolverkets allmänna råd – Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling
- Socialtjänstlagen (2001:453)

7. Bilagor

7.1 Definitioner

Bristande tillgänglighet
När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till:
- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse

Diskriminering
Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering
Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Främjande
Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Förebyggande
Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande åtgärder ska motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning.

Indirekt diskriminering
Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringssätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Kränkande behandling
Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasseri. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:
- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

Repressalier
Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Trakasserier och sexuella trakasserier
Trakasserier är uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara av någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Trakasserier och sexuella trakasserier är ett beteende som är oönskat. Det är den som är utsatt för trakasserier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

7.2 Lagstiftning och styrdokument

Skolväsendet vilar på demokratins grund
Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.
Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

Arbetsmiljölagen (AML)
AML, gäller även för barn/elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar rektor för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

Brottsbalken
Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Rektor ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

FN:s barnkonvention
Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter. Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Artiklar inom området; artikel 2, 12, 19, 28 samt 36.

Förbud mot diskriminering och kränkande behandling
Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering på grund av:
- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

Socialtjänstlagen
Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

Värdegrunden
Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska prägla verksamheten. Skolan ska främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Skollagen 5 kap. 3 §)

7.3 Anmälningsskyldighet

Vid trakasserier och kränkande behandling
Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

Till socialtjänsten
Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende.

Du hittar anmälningsblanketten till socialtjänsten på kommunens medarbetarportal Navet. Service, support och stöd i arbetet/Självservice, blanketter och mallar/Självservice och blanketter/Utbildningsförvaltningens blanketter/Barn som far illa